

durch Sittlichkeit, Berufseifer, sorgfältige Pflege der slovenischen Sprache und durch Veredelung von Obstbäumen auszeichnen; auf die letztere Stiftung aber jene, welche sich die Pflege der Schulgärten und den Unterricht im Gemüsebaue und in der Obstbaumzucht besonders angelegen sein lassen.

Bewerber um eine dieser Prämien haben ihre diesfälligen gehörig belegten Gesuche bis zum 31. Juni 1894 im Wege des vorgesetzten Bezirksschulrathes zu überreichen.

K. k. Landesschulrath für Krain. Laibach, am 12. Mai 1894.

Für den k. k. Landespräsidenten:

A. Schemerl.

L i s t e k.

Šola in svet.

Iz zapiskov starega učitelja. — Spisal E. Gangl.

(Konec.)

Učitelj — kot zrel mož — pozná svet, mora ga poznati. Saj je on posrednik med njim in med onim v šoli, da oba prav združi in drugega v drugega privede. On ga torej pozná: njega zavist, nevoščljivost, nepravico, krivično in nekrivično uboštvo, sovraštvo, propast človeških src, smrt človeških značajev, slavohlepe, prodajanje prepričanj in vso to dolgo vrsto zvestih podanikov zlega kraljestva pozná. A njega okó tû in tam vendar tudi obvisi na kakem cvetu, katerega še ni poparila ostra sapa nečloveškega življenja. A malo je takega cvetja, malo.

S takim znanjem obložen stoji pred deco. Vánj se upirajo oči — vse željno pričakuje njega besede. V njem pa se morda za hip vzbudi želja po maščevanju, katerega zasluži tisti, katerim je učitelj le nekaj stroj, kateremu hodi dovolj toliko, da ne pogine, a ki zna in delaj vse, kar nòsi njim sad. In tak stroj ima v tem hipu njih usodo v svojih rokah — saj so tû otroci tistih ljudi! Zadostovalo bi nekaj besed danes, nekaj jutri — in ta krivica bi bila maščevana, strahovito maščevana! Iz šole bi vrel vročekrvni ljudje ter klicali med svet: „Morituri vos salutant!“ — Odmrli smo človeštvu, sovraštvo do njega nam napenja sleharno žile. Saj smo čuli, da leži zlobni duh nad to druhaljo, ki hodi pod solnce!“ — Resnično: Mrtveci vas pozdravljajo! — Ali tedaj bi drevilo ljudstvo pred učitelja, padalo bi pred njim na kolena, zasipavalo ga z zlatom in prosilo, naj otme te zblaznele ljudi. — In to bi bil dan njega žalostne zmage!

Toda — ne! Takega maščevanja ne vzmore, drugače se osveti.

Ljudi sodimo po njih značajih. Vse njegovo početje izvira neposredno iz značaja: povsod se jasno kaže njegovo mišljenje. Brez strahu dela takó, kakor mu vелеva notranji čut. Kakor mu je čvrst značaj, takó čvrsto in nepristransko je njega delovanje. Jadini zmoter mu je, resnici uglasiti pot, zakaj v resnici se kaže človek človeku, v resnici stopaj svet pred oči, da bodeš v resnici spoznal, kaj in kakšen je človek in svet! Značajan mož ne skriva svojega življenja pod krinko, čvrst, neomajen stoji, hodiš da ga vse ostavi, hodiš da mu je pretrpeti najhujše zlo: v značaji ponosen, vzoren v življenji!

Kdo vzgaja značaje? — Učitelj!

Z zavestjo, da seje on na zemeljski tlak tisto cvetje, katerega še ni poparila ostra sapa nečloveškega življenja, stopa med svetom, in navdaja ga čut, da se število blagih ljudi vedno veča in da je on tisti, kateri dviga človeštvo vedno bolj in bolj. In tako vzgojeni človek ne zabi svojega dobrotnika, najsí uživa obilo dobrot v poznejšem življenji in

in tudi vé, da je to učitelju najboljša plača za njega trud. Če pa potegne človeku sreča črto čez pretekle mlade dni, pozabi njega, ki mu je pomagal na noge. On udarja s svojo besedo, katera ima dovolj poslušalcev, po učitelju ter mu bi najraje še ta kosček kruha odtrgal od lačnih ust. Da je to res, prepričal se je in prepriča se lahko vsakdo. O takih ljudeh pa se govori, da so ljudje brez srcá.

Vender se priznava veljava in moč ljudskega učitelja, in to prepričanje prodira vedno globlje v srce národa, našega národa, katereinu ljubezni teče zibelka v ljudski šoli. Ob nji se napajajo otroška srca, ob nji se navzemajo zrelosti in moštva, nad njimi pa plava blagoslov božji ter obeta človeštvu lepše dni!

Našega učitelja-starca predrami vesel pozdrav: „Zdrav bodi, učenik!“ A to ni Judežev nagovor, to je pozdrav ljudstva, ki se vrača s težkega dela ter se nabira ob njem, da čuje iz njega ust besedo, katera je prinesla zadovoljstva in sreče njim in njih otrokom.

Učitelj se vzbudi iz svojih mislij, in veselje mu preleti obraz, zakaj, pred seboj gleda dozoreli sad svojega dela in truda. Blagost mu!

Končno priteče hčerka po očeta in z veselo pesmijo ga spremlja proti domu ter mu gladi z mehko roko resno čelo, kakor bi hotela izbrisati vse one težke misli iz njegove glave. O, ko bi bilo mogoče! — Nad vasjó pa leži tiha noč in rahel sen se giblje v učiteljevem srci: „Blagost ljudstvu, ki hvaležno in dobro želi tebi blagosti“.

* * *

Ko sem prebral to povest, zamislil sem se tudi jaz in zazdelo se mi je, da bi se dalo še mnogo, mnogo o tem napisati. Spoznal sem, da je šola s svetom tako tesno združena, da si šole ne morem misliti brez svetá in svetá ne brez šole. In če bi se dogodilo, da bi prenapetost nekaternikov končala tako šolo, kakoršna je, tedaj bi prišel človeštvu najstrašnejši dan. Vzemi narodu šolo — in ti si mu iz prsij iztrgal srce! ter vanje položil kamen, kateri niti ne čuti, niti ne živi. In gorje takemu ljudstvu!

Naši dopisi.

Iz Novega Mesta. († O. Florentin Hrovat.) Res, da je letošnje leto jako nesrečno za naš stan in narod, ker bela žena — smrt — nam trga iz naše srede može značajne, — može delavne in neutrudljive v svojem poklicu.

Ni še dolgo, ko smo v našem okraji izgubili vestnega, neumorno delavnega in obče priljubljenega tovariša g. Antona Vrančič iz Zagradca, ko se nam je objavila zopet prežalostna vest, da je zapustil ta tužni svet 3. vel. travna preč g. o. Florentin Hrovat, vodja deške ljudske šole v Novem Mestu, samostanski vikar in slovenski pisatelj. Bodi mu postavljen tudi na tem mestu skromen spomenik.

Pokojni je bil rojen 11. vel. travna 1847 v Zgornjem Tuhinji; v red sv. Frančiška je vstopil 31. vel. srpana 1865. in bil posvečen v mašnika 24. kimovca 1870. Učiteljeval je najprvo v Kamniku od l. 1872. do 1875.; to leto prišel je v Novo Mesto ter bil učitelj do svoje smrti na deški ljudski šoli, katero je tudi vodil vestno in nepristansko od l. 1877. do zadnjega diha.

Dolgo je uže bolehal, ker dobil je pred nekaj leti plučni katar, kateri ga je sicer za nekaj časa ostavil, a kakor se je pokazalo popolnoma vender ne, ker ta ga je spravil v prezgodnji grob. Čestokrat so ga čé. gg. tovariši opominjali, da naj ne gre v šolo prej, da se popolnoma ozdravi, toda ni jih hotel ubogati, ker šola mu je bila ljubša, nego zdravje. Čez vse delaven, vesten in natančen bil je vedno v svojem poklicu, zatorej ga je tudi vse ljubilo, mlado in staro, učenci kakor učitelji, saj je bil z vsemi prijazen in tudi jako postrežljiv. Učiteljska bukvarna je bila prepuščena njemu, kot predsednik knjižničnega odbora, katero je uredoval in vodil mnogo let jako marljivo. Ljubljen in spoštovan je bil kot duhoven in kot učitelj.